

ปฏิรูปการสอบสวนคดีอาญา : องค์การ

Criminal case investigation : Organization

ดร.วัฒนพงศ์ วงศ์ใหญ่

อัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด
ปฏิบัติหน้าที่ผู้کلันกรองงาน สำนักงานอัยการจังหวัดพะเยา
อีเมลติดต่อ : wwongyai@hotmail.com

Dr.Watthanapong Wongyai

Provincial Prosecutor General Office

Act as Administrative Assistant . Phayao Provincial Public

Prosecutor Office

Email : wwongyai@hotmail.com

บทคัดย่อ

ในขณะที่สังคมกำลังให้ความสนใจต่อการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะในคดีอาญาที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการสอบสวนคดีอาญา กระแสข้อเรียกร้องส่วนใหญ่ล้วนพุ่งไปยังองค์กรที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการสอบสวนคดีอาญาคือตำรวจ การปฏิรูปองค์กรตำรวจกลายเป็นประเด็นหลักในการปฏิรูปการสอบสวนคดีอาญา ทั้งที่โดยเนื้อแท้แล้วงานสอบสวนคดีอาญาเป็นเพียงภารกิจหนึ่งขององค์กรตำรวจที่มีภารกิจหลักคือการรักษาความสงบเรียบร้อยและการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม การปฏิรูปการสอบสวนคดีอาญาจึงถูกนำไปมติดัดกับการปฏิรูปองค์กรตำรวจทั้งองค์กร การปรับปรุง แก้ไขปัญหาข้อขัดข้องในการสอบสวนคดีอาญาไทยยังวนเวียนกับการเปลี่ยนแปลงแก้ไขอำนาจหน้าที่ขององค์กรผู้ทำหน้าที่สอบสวน โดยไม่ได้เป็นการพิจารณาถึงเนื้อหาของหลักการและกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่ควรจะเป็น เพื่อให้การปฏิรูปงานสอบสวนคดีอาญาของไทยเป็นไปอย่างสัมฤทธิ์ผลตามความมุ่งหมายของรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2560 เกี่ยวกับการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม เพื่อคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพของบุคคลในคดีอาญา การดำเนินคดีอาญาของรัฐอยู่ภายใต้หลักนิติธรรม ควรแก้ไขปรับปรุงให้การสอบสวนคดีอาญาของไทยเป็นไปตามหลักการและระบบการดำเนินคดีที่ถูกต้องอย่างเข้าสู่ข้อสรุป

คำสำคัญ: การสอบสวนคดีอาญา

Abstract

While the society is paying attention to the reform of Criminal Justice. Especially in criminal cases directly related to the investigation of criminal cases. Most of the claims are directed to organizations directly responsible for investigating criminal cases, namely the police. Police organization reform became a major issue in reforming the criminal investigation. In fact, criminal investigations are just one of the main tasks of the police organization, which is to maintain order and prevent crime. The criminal investigation reform has been tied to corporate police reform. The improvement of the problem and the crashes in the investigation of Thai criminal cases is still a matter of the authorities' organization, not as a matter of principle and law. Not different from the update. Correction of the criminal case of Thailand in the past. The reform of Thailand's criminal investigation was accomplished by the intent of the Constitution of 2017 on justice reform. To protect the right Freedom of Person in Criminal Matters Criminal proceedings are governed by the rule of law. Should the amendment to the Criminal Investigation of Thailand to the principles and proceedings accurate track.

1. บทนำ

การดำเนินคดีอาญาใช้หลักการดำเนินคดีแบบ “หลักการตรวจสอบ” (Examination Principle) กล่าวคือ ต้องมีการตรวจสอบความจริงแท้ของเรื่องและต้องตัดสินใจไปตามความจริงที่ตรวจสอบได้ กฎหมายได้แบ่งการตรวจสอบความจริงในคดีอาญาออกเป็นสองขั้นตอน คือ 1. การตรวจสอบความจริงชั้นเจ้าพนักงาน และ 2. การตรวจสอบความจริงชั้นศาล ขั้นตอนการสอบสวนคดีอาญาเป็นกระบวนการหนึ่งของการตรวจสอบความจริงในชั้นเจ้าพนักงาน ซึ่งเริ่มตั้งแต่มีการรับแจ้งหรือมีเหตุอันควรทราบว่ามีการกระทำความผิดอาญาขึ้น โดยพนักงานสอบสวนมีหน้าที่ต้องเริ่มทำการสอบสวนเพื่อรวบรวมพยานหลักฐานทั้งปวงเพื่อพิสูจน์ว่ามีการกระทำความผิดทางอาญาเกิดขึ้นหรือไม่ ผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิดนั้น ติดตามตัวผู้กระทำความผิดมาสอบสวนเพื่อดำเนินคดีอาญา พนักงานสอบสวนมีอำนาจใช้มาตรการบังคับทางกฎหมายเพื่อให้การสอบสวนสามารถสัมฤทธิ์ผลได้ เช่น การค้น การเรียกตัวบุคคลซึ่งเป็นผู้เสียหาย พยาน หรือผู้ต้องหา การจับ การควบคุมตัว การยึดอายัดสิ่งของหรือวัตถุใดๆ ที่อาจใช้เป็นพยานหลักฐานในคดี การตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ต่อตัวบุคคล วัตถุ สิ่งของและมีความเห็นว่าผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำความผิดควรฟ้องคดีต่อศาลหรือไม่ ทั้งนี้ ขั้นตอนการสอบสวนดังกล่าวต้องเป็นไปตามที่กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้กำหนดกรอบการใช้อำนาจรัฐ สร้างการควบคุม ตรวจสอบการปฏิบัติ

หน้าที่และการใช้อำนาจของพนักงานสอบสวนไว้ ทั้งนี้เพื่อควบคุมการดำเนินการและการใช้อำนาจของพนักงานสอบสวนให้เป็นไปตามกฎหมายอันจะเป็นผลให้สิทธิ เสรีภาพของบุคคลที่เกี่ยวข้องในคดีอาญา ทั้งผู้ต้องหา ผู้เสียหาย ผู้มีส่วนได้เสียอื่นตลอดจนถึงสังคมโดยรวมได้รับการคุ้มครอง การดำเนินคดีอาญาของรัฐเป็นไปอย่างถูกต้อง โปร่งใส รวดเร็ว และเป็นธรรม

ในประเทศซึ่งใช้รูปแบบการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐ มีพนักงานอัยการเป็นผู้มีหน้าที่และความรับผิดชอบดำเนินคดีอาญาของรัฐ ถือว่าการสอบสวนคดีอาญาเป็นกระบวนการหนึ่งในการดำเนินคดีอาญาในชั้นเจ้าพนักงาน เนื่องจากโดยสภาพการสอบสวนที่เป็นการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหาอันเป็นการไต่สวนของเจ้าพนักงาน การสอบสวนและการฟ้องร้องคดีอาญาจึงเป็นขั้นตอนการดำเนินคดีอาญาในชั้นเจ้าพนักงานที่แบ่งแยกจากกันไม่ได้ หน้าที่และความรับผิดชอบในการสอบสวนและฟ้องคดีอาญาจึงเป็นของพนักงานอัยการ⁶ ในประเทศไทย ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเป็นหลักในการดำเนินคดีอาญาในรูปแบบการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐเป็นหลัก จัดตั้งและกำหนดหน้าที่ให้พนักงานอัยการเป็นคู่ความในเนื้อหากับผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดี สถานะของพนักงานอัยการไม่ได้

⁶ ทวีศักดิ์ ณะแก้วทุ่ง . งานอัยการของประเทศไทยปัจจุบัน. ระบบอัยการสากล. กองทุนสวัสดิการศูนย์บริการเอกสารและวิชาการกรมอัยการ. กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์ . 2526 . น.105-106.

เป็นคู่ต่อสู้ในทางรูปแบบเหมือนในระบบจารีตประเพณี พนักงานอัยการมีอำนาจควบคุมการดำเนินคดีอาญาของผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 32⁷ อย่างไรก็ดี การรับอิทธิพลแนวคิดทางกฎหมายจากหลายประเทศ หลายระบบ ในชั้นร่างประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ตลอดจนแนวคิด วิธีปฏิบัติในการพิจารณาคดีและชำระความอาญาตามระบบกฎหมายเดิม การดำเนินคดีอาญาในชั้นเจ้าพนักงานหรือการดำเนินคดีอาญาขั้นต้นในเรื่องการสอบสวนถูกแยกออกจากการฟ้องคดี โดยกำหนดให้ตำรวจหรือฝ่ายปกครองเป็นพนักงานสอบสวนคดีอาญาและอัยการมีหน้าที่ฟ้องคดี ทั้งนี้ พนักงานอัยการต้องมีความรับผิดชอบต่อข้อเท็จจริงในการฟ้องและนำเสนอในคดี⁸

การสอบสวนคดีอาญาในประเทศไทย ถูกกำหนดให้เป็นหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจมาตั้งแต่แรกเริ่มใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แม้ต่อมาในภายหลังจะมีการจัดตั้งองค์กรทำหน้าที่สอบสวนคดีอาญาพิเศษอื่น ในบางประเภทคดี เช่น พนักงานสอบสวนตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการ

⁷ คณิศ ณ นคร . อัยการกับการสอบสวนคดีอาญา . วารสารนิติศาสตร์ ปีที่ 9 เล่มที่ 2. 2520 หน้า 135.

⁸ สมศักดิ์ ประกอบแสงช่วย. การดำเนินคดีอาญาชั้นเจ้าพนักงานเป็นกระบวนการเดียวกัน. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ .2537.หน้า 86.

ทุจริตแห่งชาติ พนักงานสอบสวนตามกฎหมายว่าการเลือกตั้ง พนักงานสอบสวนตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พนักงานสอบสวนตามกฎหมายว่าด้วยคดีพิเศษ พนักงานสอบสวนตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการฟอกเงิน เป็นต้น แต่การสอบสวนคดีอาญาสามัญที่เกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ปกติของประชาชนล้วนอยู่ในอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา นอกจากนี้บรรดาพนักงานสอบสวนคดีอาญาพิเศษที่จัดตั้งขึ้นยังต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการในการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในฐานะที่เป็นกฎหมายทั่วไปการปฏิรูปการสอบสวนคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาจึงจะก่อการเปลี่ยนแปลงในหลักกฎหมายและอำนาจ หน้าที่ขององค์กรผู้ทำหน้าที่สอบสวนในการดำเนินคดีอาญาทั้งระบบของไทย

2. การปฏิรูปการสอบสวนในอดีตของไทย

เดิมการสอบสวนคดีอาญาในประเทศไทย ก่อนมีการปฏิรูประบบกฎหมายและการศาลในรัชกาลที่ 5 การดำเนินคดีอาญาของไทยใช้ระบบไต่สวนโดยถือว่าเอกชนเป็นผู้เสียหายในคดีอาญา โดยศาลที่สังกัดกรม กอง เจ้าเมือง หรือมูลนายต่างๆ มีอำนาจชำระคดีความคนในบังคับของตน ไม่มีการแยกหน้าที่สอบสวน ฟ้องคดี และการพิจารณาคดีออกจากกัน ตามกฎหมายวิธีพิจารณาอาจริตนครบาล ศาลเป็นผู้หน้าที่ไต่สวน

คดีด้วยการสอบสวนและการพิจารณาพิพากษาคดี⁹ เจ้าพนักงานตำรวจหรือกองตระเวนมีหน้าที่ในการสืบสวนป้องกันและปราบปรามจับกุมผู้กระทำความผิดทางอาญาเท่านั้น ต่อมา เมื่อมีการปฏิรูประบบกฎหมายและการศาล ปัญหาสำคัญประการหนึ่งคือการมีสิทธิสภาพทางศาลของต่างประเทศในประเทศไทย คดีฟ้องร้องคนในบังคับต่างชาติ การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลมักถูกโต้แย้งจากต่างชาติเสมอ กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์มีรับสั่งในคำบรรยายเรื่อง “บุคคลตามนิติสมมติในเมืองไทย” ว่าการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีที่ศาลกล่าวหา สอบสวน และพิพากษาคดีเองเสียทั้งสิ้นนั้น ฝรั่งเศสยกขึ้นว่าวิวาทกับราชการอันเป็นประเด็นเกี่ยวกับการต่างประเทศไปเสียทั้งสิ้น เพราะถือว่าราชการเป็นคู่ความกับจำเลยเสียเอง จึงได้สร้างวิธีขึ้นเอาอย่างฝรั่งให้มีอัยการไทยฟ้องร้องจำเลยในศาลแทนแผ่นดินต่อมยศแผ่นดินลงไปเป็นโจทก์เหมือนหนึ่งราษฎร ให้ศาลเป็นกลางชำระคดี¹⁰ ต่อมาใน ร.ศ.112 จึงมีการจัดตั้งกรมอัยการขึ้นเพื่อทำหน้าที่ฟ้องคดีแทนรัฐ นับเป็นการแยกหน้าที่การฟ้องคดีออกจากการพิจารณาพิพากษาคดี นอกจากนี้ปรากฏตามข้อบังคับการปกครองหัวเมือง ร.ศ.116 สารตราที่ 36534 เรื่อง ส่งข้อบังคับลักษณะการปกครองหัวเมือง ลงวันที่ 17 กุมภาพันธ์ ร.ศ.116 ข้อ 87 ให้พนักงานอัยการมีอำนาจหน้าที่ต้องสืบสวนเอาโจรผู้ร้ายและได้สวนเอา

⁹ คณิต ฒ นกร . กระบวนการยุติธรรมในมุมมองของ คณิต ฒ นกร .2540.หน้า 17 – 18 .

¹⁰ สุจินต์ ทิมสุวรรณ . กรมอัยการกับการดำเนินคดีให้แก่รัฐ . 2525.หน้า 12

พยานหลักฐานให้เห็นเท็จจริงและฟ้องร้องต่อศาลให้พิพากษาและมีอำนาจอุทธรณ์คำพิพากษาเมื่อเห็นว่าศาลตัดสินไม่ถูกต้อง

รวบรวมศาลต่างๆ มาไว้ในกระทรวงยุติธรรม เพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดีมีแนวทาง บรรทัดฐานเดียวกัน ระบบการดำเนินคดีอาญาของไทยก็ได้รับการเปลี่ยนแปลง ด้วยการประกาศใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา¹¹ กำหนดแยกหน้าที่สอบสวนและการฟ้องคดีออกจากการพิจารณาพิพากษาคดีของศาล การแยกหน้าที่สอบสวนและฟ้องคดีออกจากศาลนี้

การสอบสวนและการฟ้องคดีอาญาในไทย ถูกมองว่าเป็นอำนาจหน้าที่ของฝ่ายปกครองและเป็นส่วนหนึ่งของการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของรัฐ ดังปรากฏในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 ได้บัญญัติบทนิยาม “พนักงานสอบสวน” ว่าหมายรวมถึงเจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้มีอำนาจและหน้าที่ทำการสอบสวน ซึ่งมาตรา 18 กำหนดให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เป็นพนักงานสอบสวนในจังหวัดอื่นนอกจากจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี ส่วนในจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรีหน้าที่ในการสอบสวนคดีอาญาเป็นของเจ้าพนักงานตำรวจฝ่ายเดียว ส่วนความผิดซึ่งมีโทษตามกฎหมายไทยได้กระทำความผิดนอกราชอาณาจักรไทย มาตรา 20 กำหนดให้อธิบดีกรมอัยการ(อัยการสูงสุด)เป็นพนักงานสอบสวน เช่นเดียวกับ

¹¹ ราชกิจจานุเบกษา . เล่ม 52 . 10 มิถุนายน 2478.หน้า 598.

หน้าที่ในการฟ้องคดีที่ มาตรา 2 (5) บัญญัติว่า "พนักงานอัยการ" หมายความว่าเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ฟ้อง ผู้ต้องหาต่อศาล ทั้งนี้เป็นข้าราชการในกรมอัยการหรือเจ้าพนักงานอื่น ผู้มีอำนาจเช่นนั้นก็ได้ เดิมพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาคดีในศาลแขวงเคยให้พนักงานสอบสวนเป็น "ผู้ว่าคดี" มีอำนาจฟ้องคดีด้วยวาจาในศาลแขวง นอกเหนือไปจากพนักงานอัยการที่เป็นข้าราชการอัยการในกฎหมายระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการด้วย แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจอย่างสับสนในการจัดองค์กรและกำหนดอำนาจหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะในการดำเนินคดีอาญาชั้นเจ้าพนักงาน

หน้าที่สอบสวนคดีอาญาที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ กำหนดให้พนักงานฝ่ายปกครองและเจ้าพนักงานตำรวจเป็นพนักงานสอบสวนในส่วนภูมิภาค กระทรวงมหาดไทยซึ่งเดิมเป็นผู้กำกับ บังคับบัญชาทั้งเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองและตำรวจได้ออกระเบียบกระทรวงมหาดไทยกำหนดให้ฝ่ายปกครองทำหน้าที่เพียงตรวจสอบ ถ่วงดุลตำรวจในฐานะหัวหน้าพนักงานสอบสวนในความผิดบางประเภท เท่านั้น ไม่เคยให้ทั้งสองฝ่ายมีหน้าที่สอบสวนพร้อมกัน โดยสามารถสรุปลำดับการเปลี่ยนแปลงหน้าที่การสอบสวนระหว่างฝ่ายปกครองและฝ่ายตำรวจได้ดังนี้

1. สมัยแรกที่บังคับใช้พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ.2478 เนื่องจากกฎหมายได้กำหนดให้พนักงานสอบสวนในส่วนภูมิภาคมีทั้งฝ่ายปกครองและตำรวจกระทรวงมหาดไทยจึงกำหนดให้เฉพาะเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองทำหน้าที่เป็นพนักงานสอบสวนในส่วนภูมิภาค เนื่องจากเห็นว่าในขณะนั้นฝ่ายตำรวจในส่วนภูมิภาคยังขาดบุคลากร โดยเฉพาะผู้ที่มีความรู้ทางกฎหมาย หน้าที่หลักของฝ่ายตำรวจยังคงเน้นหนักที่การสืบสวนปราบปราม จับกุมผู้กระทำความผิด

2. ในปี พ.ศ.2481 กระทรวงมหาดไทย โดยพลเรือตรีถวัลย์ ธำรงสวัสดิ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้โอนหน้าที่ในการสอบสวนคดีอาญาในส่วนภูมิภาคมาเป็นของฝ่ายตำรวจ ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทยที่ 349/2480 ลงวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2480 ระบุเหตุผลตอนหนึ่งว่าเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองควรทำหน้าที่ในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขแก่ประชาชน ทั้งบำรุงท้องที่ให้เจริญเมื่อตำรวจในภูมิภาคได้เจริญขึ้นแล้ว ฝ่ายปกครองสมควรจะได้ปลดเปลื้องภาระหน้าที่ในการปราบปรามสอบสวนอาชญากรรมไปให้ฝ่ายตำรวจเพื่อทำหน้าที่ด้านการปกครองให้สำเร็จต่อไป

3. ในปี พ.ศ.2488 นาวาเอกหลวงชลาลัย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีหนังสือสั่งการที่ 7164/2488 ลงวันที่ 28 มิถุนายน 2488 ให้เปลี่ยนแปลงอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนใหม่ว่าให้ตำรวจและ

ปกครองทำการสอบสวนร่วมกันในส่วนภูมิภาค โดยให้นายอำเภอเป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวน และวางระเบียบวิธีปฏิบัติในการสอบสวนไว้ 14 ข้อ

4. ปลายปี พ.ศ.2488 นายทวี บุญยเกษตร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมอัยการมาก่อน ได้ให้มีการเปลี่ยนแปลงหน้าที่การสอบสวนคดีอาญาในภูมิภาค ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทยด่วนมากที่ 246/2488 ลงวันที่ 12 พฤศจิกายน 2488 แจ้งว่าคณะรัฐมนตรีมีมติให้โอนการสอบสวนในภูมิภาคจากฝ่ายตำรวจมาเป็นของฝ่ายปกครองเพียงฝ่ายเดียวตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2489 โดยมีได้ระบุเหตุผลไว้แต่อย่างใด อย่างไรก็ดี ในช่วงปี พ.ศ.2496 ได้มีการแก้ไขหน้าที่ในการสอบสวนอีกเล็กน้อย โดยให้อำนาจนายอำเภอสามารถมอบหมายให้ตำรวจทำการสอบสวนแทนหรือร่วมสอบสวนได้

5. ในปี พ.ศ.2502 จอมพลประภาส จารุเสถียร ได้ออกข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยที่ 8/2502 ลงวันที่ 25 ตุลาคม 2502 กำหนดให้ตำรวจทำหน้าที่พนักงานสอบสวนในภูมิภาค โดยฝ่ายปกครองจะเข้าทำการสอบสวนหรือร่วมทำการสอบสวนเมื่อมีเหตุอันควร

6. ในปี พ.ศ.2506 จอมพลประภาส จารุเสถียร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้เสนอขอแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ให้เฉพาะฝ่ายปกครองมีอำนาจทำการสอบสวนทั่วราชอาณาจักร แต่จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ นายกรัฐมนตรีและรักษาการอธิบดีกรม

ตำรวจ ไม่เห็นด้วยและมีหนังสือที่ พ.8/2506 ลงวันที่ 16 เมษายน 2506 ถึงกรมตำรวจว่าไม่เห็นด้วยกับการขอแก้ไขกฎหมายดังกล่าวให้ระงับการดำเนินการและให้ตำรวจทำการสอบสวนฝ่ายเดียวในนครบาลและในภูมิภาคให้เร่งรัดหาทางให้ตำรวจ ทำการสอบสวนฝ่ายเดียวให้เร็วที่สุด กระทรวงมหาดไทยมีหนังสือที่ 16914/2506 ลงวันที่ 7 พฤศจิกายน 2506 ส่งข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยที่ 1/2506 ลงวันที่ 1 พฤศจิกายน 2506 กำหนดให้ตำรวจทำหน้าที่สอบสวนในภูมิภาคฝ่ายเดียวและสั่งการว่าฝ่ายปกครองไม่พึงกระทำหน้าที่จับกุมผู้ต้องหาในคดีอาญา

7. ในปี พ.ศ.2509 จอมพลประภาส จารุเสถียร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้แก้ไขข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยที่ 1/2509 ลงวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2509 โดยมีหลักการเดิมคือให้หน้าที่สอบสวนในภูมิภาคเป็นของตำรวจฝ่ายเดียว แต่ให้ฝ่ายปกครองเข้าร่วมทำการสอบสวนได้บางกรณีเช่น เมื่อประสบเหตุคดีอาญาเฉพาะหน้าที่จับกุม หรือสอบสวนเบื้องต้น ได้ตามความจำเป็น หรือในกรณีที่มีการร้องขอความเป็นธรรมว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมจากพนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจ หรือกรณีที่ข้าราชการถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญา เป็นต้น

8. ปี พ.ศ.2518 นายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้แก้ไขปรับปรุงเรื่องการควบคุมการสอบสวนคดีอาญาเสียใหม่ โดยให้ฝ่ายปกครองเข้าควบคุมการสอบสวนของตำรวจได้ ตามหนังสือที่ 0201/ ว 403 ลงวันที่ 18 มิถุนายน 2518

9. ปี พ.ศ.2520 นายสมัคร สุนทรเวช รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้แก้ไขปรับปรุงอำนาจการสอบสวนคดีอาญาบางประเภท (10 ข้อหา) ที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของฝ่ายปกครองโดยตรง เช่น กฎหมายปกครองท้องถิ่น กฎหมายทะเบียนราษฎร กฎหมายบัตรประจำตัวและทะเบียนราษฎรให้ฝ่ายปกครองเป็นพนักงานสอบสวนเพื่อความสะดวกแก่ประชาชนที่ติดต่อราชการและการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายปกครอง ต่อมาได้ขยายไปถึงเทศบัญญัติของท้องถิ่นด้วย

10. ปี 2523 นายประเทือง กิริติบุตร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้ปรับปรุงการสอบสวนคดีอาญาเสียใหม่ ตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดำเนินคดีอาญา พ.ศ.2523 ต่อมา มีการแก้ไขเพิ่มเติมอีก 3 ครั้ง ในปี 2523 (ฉบับที่ 2,3) และ 2525 (ฉบับที่ 4) กำหนดให้หน้าที่การสอบสวนคดีอาญาในภูมิภาคเป็นของตำรวจอยู่ แต่ฝ่ายปกครองมีอำนาจให้ความเห็นชอบในการออกหมายอาญาเช่นหมายจับหมายค้น ด้วยเหตุผลที่อ้างในหนังสือที่ มท 03010/1667 ลงวันที่ 3 ธันวาคม 2523 ว่าเป็นไปเพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพประชาชน

11. ปี พ.ศ.2539-2541 มีการรัฐประหารโดย รสช.ได้มีการปรับเปลี่ยนสถานะขององค์กรในกระบวนการยุติธรรมที่สำคัญคือการจัดตั้งสำนักงานอัยการสูงสุดจากกรมอัยการ กระทรวงมหาดไทย แยกมาเป็นส่วนราชการอิสระในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรี และในปี 2541 ได้จัดตั้งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จากกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย

แยกมาอยู่ในบังคับนายกรัฐมนตรี ทั้งนี้ ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย เกี่ยวกับการดำเนินคดีอาญานั้น ยังคงมีผลใช้บังคับมิได้ถูกยกเลิกเพิกถอน ไปแต่อย่างใด หากแต่อาจมีข้อขัดข้องในทางปฏิบัติเกี่ยวกับอำนาจการสั่ง การตามข้อข้อบังคับที่ฝ่ายตำรวจยังถกเถียงว่ารัฐมนตรีว่าการ กระทรวงมหาดไทยมีอำนาจใช้ข้อบังคับดังกล่าวสั่งการใดๆให้มีผลถึง พนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจอีกหรือไม่

12. ในปี พ.ศ.2554 นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรีและ นายชวรัตน์ ชาญวีรกูลรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้ใช้อำนาจ ร่วมกันออกเป็นกฎกระทรวง กำหนดการสอบสวนความผิดอาญาบาง ประเภทในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานครของพนักงานสอบสวน ฝ่ายปกครอง พ.ศ.2554¹² และมีการแก้ไขเพิ่มเติมในปี 2555 (ฉบับที่ 2)¹³ กำหนดให้พนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองในส่วนภูมิภาค มีอำนาจทำการ สอบสวนคดีอาญาในความผิด 16 สถานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ ตามอำนาจหน้าที่ของฝ่ายปกครอง

เห็นได้ว่าในส่วนเกี่ยวกับองค์กรผู้ทำหน้าที่สอบสวนตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเองระหว่างเจ้าพนักงานฝ่าย ปกครองและตำรวจได้ผ่านการปฏิรูปมาแล้วกว่า 12 ครั้ง ซึ่งทุกครั้งล้วน เป็นการเปลี่ยนแปลงองค์กรผู้ทำหน้าที่ระหว่างฝ่ายปกครองกับตำรวจ

¹² ราชกิจจานุเบกษา . เล่ม 128. ตอนที่ 50 ก . 17 มิถุนายน 2554 . หน้า 20.

¹³ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 129 . ตอนที่ 123 ก . 21 ธันวาคม 2555 . หน้า 5.

สลับกันไปมาทั้งสิ้น โดยไม่ใช่เนื้อหาและหลักการแห่งกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยการสอบสวนว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ การกำกับ การตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนแต่อย่างใด แทนจะกล่าวได้ว่าประชาชนไม่ได้ประโยชน์ใดจากการปฏิรูปองค์กรผู้ทำหน้าที่สอบสวนทั้ง 12 ครั้งดังกล่าว

นอกจากนี้ ตั้งแต่ประกาศใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในปี พ.ศ.2478 มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญามาแล้วทั้งสิ้น 32 ฉบับ¹⁴ ที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนคือ

1. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. 2483¹⁵ เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมตำแหน่งเจ้าพนักงานที่เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่บางตำแหน่ง และเทียบยศตำรวจบางอย่างเพื่อให้ตรงกับตำแหน่งราชการของตำรวจที่เป็นอยู่และเพื่อให้เป็นการเหมาะสมยิ่งขึ้น และให้อธิบดีกรมตำรวจประกาศแต่งตั้งข้าราชการตำรวจที่มียศไม่ต่ำกว่าชั้นจ่านายสิบตำรวจในราชกิจจานุเบกษา เป็นพนักงานสอบสวนได้ด้วย ทั้งนี้เพื่อให้การสอบสวนได้ดำเนินไปด้วยดีและรวดเร็ว

¹⁴ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 32) พ.ศ. 2559. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 133/ตอนที่ 104 ก / หน้า 30. 11 ธันวาคม 2559.

¹⁵ ราชกิจจานุเบกษา 2483. 8 ตุลาคม 2483. หน้า 501.

2. พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พุทธศักราช 2487¹⁶ เป็นการแก้ไขการตรวจสอบคำสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการในมาตรา 145 เดิมให้ส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมกับคำสั่งไปเสนอข้าหลวงประจำจังหวัด โดยเพิ่มเติมให้อ่านจอธิบดีกรมตำรวจมีอำนาจเรียกสำนวนการสอบสวนพร้อมกับคำสั่งไม่ฟ้อง และความเห็นของข้าหลวงประจำจังหวัดไปพิจารณา และอาจทำความเห็นแย้งได้กรณีที่ข้าหลวงประจำจังหวัดมีความเห็นฟ้องด้วยคำสั่งไม่ฟ้อง ซึ่งเป็นการให้อธิบดีกรมตำรวจสามารถตรวจสอบความเห็นของข้าหลวงประจำจังหวัดหรือผู้ว่าราชการจังหวัดได้อีกชั้นหนึ่ง แต่พระราชกำหนดที่จอมพล ป.พิบูลสงครามออกใช้บังคับฉบับนี้ ก็ใช้บังคับเพียง 5 เดือนก็ได้มีพระราชบัญญัติไม่อนุมัติพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พุทธศักราช 2487¹⁷ ดังกล่าวหลักการตรวจสอบ ทบทวนคำสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการตาม มาตรา 145 กลับเป็นอำนาจเด็ดขาดของข้าหลวงประจำจังหวัดหรือผู้ว่าราชการจังหวัดเช่นเดิม

¹⁶ ราชกิจจานุเบกษา .2487.เล่มที่ 23 .11 เมษายน 2487 . หน้า 394.

¹⁷ ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 56.10 กันยายน 2487 .หน้า 780 .

3. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2493¹⁸ แก้ไขเพิ่มเติมตำแหน่งเจ้าพนักงานที่เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่บางตำแหน่ง และอำนาจสอบสวนของพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองหรือตำรวจในจังหวัดอื่น ส่วนในเขตพระนครและธนบุรีคงให้เฉพาะพนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจเท่านั้นทำการสอบสวนได้

4. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2496¹⁹ แก้ไขเพิ่มเติมตำแหน่งเจ้าพนักงานที่เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่บางตำแหน่ง และอำนาจสอบสวนของพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองหรือตำรวจ และอำนาจในการสอบสวนคดีชั้นสูตรพลิกศพในการตายผิดธรรมชาติ

5. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2499²⁰ แก้ไขเพิ่มเติมอำนาจของพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ และศาลในการสอบสวน การฟ้องและการพิจารณาพิพากษาคดีบางประเภทเพื่อให้คดีล่องไปโดยโดยเหมาะสมและรวดเร็วยิ่งขึ้น

¹⁸ ราชกิจจานุเบกษา.เล่มที่ 60.7 พฤศจิกายน 2493 .หน้า 979.

¹⁹ ราชกิจจานุเบกษา.เล่มที่ 10. 3 กุมภาพันธ์ 2496.หน้า 198.

²⁰ ราชกิจจานุเบกษา .เล่มที่ 16.21 กุมภาพันธ์ 2499.หน้า 126.

6. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2501²¹ กำหนดแก้ไขตำแหน่งพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองและให้เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองบางตำแหน่งซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนคดีอาญาในส่วนภูมิภาค เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่

7. ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 333²² แก้ไขมาตรา 145 ให้รองอธิบดีกรมตำรวจ หรือผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจมีอำนาจตรวจสอบคำสั่งไม่ฟ้องพนักงานอัยการในเขตกรุงเทพและธนบุรี เพิ่มเติมจากเดิมที่กำหนดเพียงเป็นอำนาจของอธิบดีกรมตำรวจ และแก้ไขเพิ่มเติมการชันสูตรพลิกศพ ในกรณีที่ความตายเกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ ให้การชันสูตรพลิกศพนั้นต้องกระทำพร้อมด้วยพนักงานอัยการนายหนึ่งซึ่งประจำอยู่ในท้องที่ที่ทำการชันสูตรพลิกศพนั้น

8. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2523²³ แก้ไขเพิ่มเติมโดยยกเลิกประกาศของคณะ ปฏิวัติฉบับที่ 333 เนื่องจากปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ใช้อำนาจโยไม

²¹ ราชกิจจานุเบกษา.เล่มที่ 78.7 ตุลาคม 2501.หน้า 521.

²² ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 89.ตอนที่ 190.ฉบับพิเศษ .13 ธันวาคม 2515.หน้า 167.

²³ ราชกิจจานุเบกษา . เล่ม 113.ฉบับพิเศษ. 25 กรกฎาคม 2523.

ชอบในกรณีที่กระทำให้ราษฎรตายแล้วมักจะทำเป็นสำนวนวิสามัญ
ฆาตกรรม สรุปสำนวนส่งอธิบดีกรมอัยการวินิจฉัยโดยไม่ยื่นคำร้องต่อ
ศาลทำการไต่สวนก่อน ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ผู้ตาย เป็นการให้
อำนาจพนักงานสอบสวนมากเกินไป

9. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา
ความอาญา (ฉบับที่ 16) พ.ศ. 2529²⁴ แก้ไขเพิ่มเติมการเปรียบเทียบ
คดีอาญา เพื่อให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจเปรียบเทียบได้มากขึ้น โดย
เปรียบเทียบในคดีที่มีโทษปรับสถานเดียวอย่างสูงไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท
ได้ สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติว่าด้วยคดีอาญาเล็กน้อยในประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเพื่อให้สอดคล้องกัน

10. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา
ความอาญา (ฉบับที่ 20) พ.ศ. 2542²⁵ แก้ไขเพิ่มเติมในส่วนการสอบสวน
ถามปากคำเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปีในฐานะเป็นผู้เสียหายหรือพยานใน
ชั้นสอบสวน และการสืบพยานบุคคลซึ่งเป็นเด็กในชั้นศาลนั้น ประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากำหนดวิธีปฏิบัติไว้เช่นเดียวกับกรณีของ
ผู้ใหญ่ โดยในชั้นสอบสวน พนักงานสอบสวนยังมีความชำนาญในด้าน
จิตวิทยาเด็กไม่เพียงพอ รวมทั้งมิได้คำนึงถึงสภาพร่างกายและจิตใจของ
เด็กที่อ่อนแอเท่าที่ควรและการใช้ภาษากับเด็กยังไม่เหมาะสม อันเป็นเหตุ

²⁴ ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 215, 4 ธันวาคม 2529, หน้า 167.

²⁵ ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 81 ก.14 กันยายน 2542, หน้า 130.

ให้การถามปากคำเด็กส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจของเด็กและส่งผลให้ การสอบสวนคลาดเคลื่อน ส่วนการสืบพยานในชั้นศาลนั้น นอกจากเด็ก จะต้องเผชิญหน้ากับจำเลยในห้องพิจารณาและตอบคำถามซ้ำกับในชั้น สอบสวนเสมือนหนึ่งต้องตกเป็นเหยื่อซ้ำอีกครั้งหนึ่งแล้ว คำถามที่ใช้ ถามเด็กยังอาจเป็นคำถามที่ตอกย้ำจิตใจของเด็กซึ่งบอบช้ำให้เลวร้าย ยิ่งขึ้น และยังส่งผลให้ข้อเท็จจริงที่ได้จากการสืบพยานคลาดเคลื่อนอีก เช่นกัน นอกจากนั้นในการจดบันทึกคำร้องทุกข์ การชันสูตรพลิกศพ การ ไล่สวนมูลฟ้อง และการพิจารณาคดีที่เกี่ยวกับเด็กก็อาจจะเกิดผลใน ลักษณะทำนองเดียวกันได้ จึงให้มีกระบวนการถามปากคำและสืบพยาน สำหรับเด็กเป็นพิเศษ เพื่อให้เหมาะสมยิ่งขึ้นและสอดคล้องกับมาตรฐาน ตามข้อ 12 แห่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1989 และบทบัญญัติใน มาตรา 4 และมาตรา 53 วรรคหนึ่งของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร ไทย และโดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงเหตุและวิธีการเกี่ยวกับการ สืบพยานไว้ก่อนการฟ้องคดีต่อศาล และสมควรให้นำวิธีสืบพยาน สำหรับเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปีในชั้นศาลไปใช้กับการสืบพยานไว้ก่อน การฟ้องคดีต่อศาลด้วย

11. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา (ฉบับที่ 21) พ.ศ.2542²⁶ เนื่องจากในทางปฏิบัติ การชันสูตร พลิกศพมักกระทำโดยพนักงานสอบสวนร่วมกับเจ้าหน้าที่กระทรวง

²⁶ ราชกิจจานุเบกษา .เล่ม 137 ก.30 ธันวาคม 2542.หน้า 17.

สาธารณสุขประจำท้องที่หรือแพทย์ประจำตำบลแทนแพทย์ซึ่งอาจทำให้ระบบการตรวจสอบพยานหลักฐานทางนิติเวชไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอและอาจก่อให้เกิดความผิดพลาดในการวินิจฉัยถึงสาเหตุและพฤติการณ์ที่ทำให้เกิดการตายนั้น อีกทั้งการชันสูตรพลิกศพในกรณีที่ความตายเกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติตามหน้าที่หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติตามหน้าที่ ยังขาดการตรวจสอบและถ่วงดุลกันของผู้ร่วมทำการชันสูตรพลิกศพอย่างแท้จริง นอกจากนี้ วิธีการในการชันสูตรพลิกศพและการไต่สวนการตายของบุคคลยังเป็นไปอย่างล่าช้าและมิได้คุ้มครองสิทธิของผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นญาติของผู้ตายอย่างเพียงพอ จึงแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในเรื่องดังกล่าว โดยกำหนดตัวบุคคลผู้ร่วมทำการชันสูตรพลิกศพเสียใหม่ กล่าวคือ ให้พนักงานสอบสวนทำการชันสูตรพลิกศพร่วมกับแพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ แพทย์ประจำโรงพยาบาล และแพทย์ประจำสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ตามลำดับ และให้พนักงานอัยการและพนักงานฝ่ายปกครองเข้าร่วมทำการชันสูตรพลิกศพด้วยในกรณีที่ความตายเกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติตามหน้าที่หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติตามหน้าที่ รวมทั้งปรับปรุงวิธีการในการชันสูตรพลิกศพและการไต่สวนการตายโดยศาล เพื่อให้เป็นไปด้วยความรวดเร็ว รอบคอบมีประสิทธิภาพ และคุ้มครองสิทธิของ

ผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นญาติของผู้ตายมากยิ่งขึ้นและโดยที่เป็นการสมควรกำหนดลักษณะความผิดขึ้นใหม่ที่ทำให้การชันสูตรพลิกศพหรือผลทางคดีเปลี่ยนแปลงไปอีกทั้งสมควรแก้ไขอัตราโทษตามบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีอัตราโทษสอดคล้องกัน

12. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 26) พ.ศ.2550²⁷ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในส่วนข้อกำหนดวิธีปฏิบัติในการถามปากคำ การสืบพยาน และการชี้ตัวผู้ต้องหาของผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปี รวมถึงการสอบสวนผู้ต้องหาที่เป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปี ต้องมีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงานอัยการอยู่ร่วมด้วย โดยมีมุ่งหมายมิให้เด็กได้รับผลกระทบทั้งทางร่างกายและสภาวะทางจิตใจจากกระบวนการยุติธรรม โดยจำกัดประเภทคดีซึ่งมีความจำเป็นต้องใช้วิธีการพิเศษอย่างแท้จริงไว้

13. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 27) พ.ศ. 2550²⁸ แก้ไขอำนาจเจ้าพนักงานยึดสิ่งของต่างๆ ที่อาจใช้เป็นพยานหลักฐานมีอำนาจใช้ดุลพินิจพ้อนค้นให้บุคคลดังกล่าวรับสิ่งของดังกล่าวไปดูแลรักษาหรือใช้ประโยชน์ระหว่างการดำเนินคดีอาญาเพื่อเป็นการบรรเทาความเสียหายและเพื่อคุ้มครองสิทธิ

²⁷ ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 124, ตอนที่ 100, 28 ธันวาคม 2550, หน้า 1.

²⁸ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 215, ตอนที่ 3 ก, 7 มกราคม 2551, หน้า 15.

ของประชาชนผู้สุจริตตลอดจนลดภาระหน้าที่ของเจ้าพนักงานในการดูแลรักษาสິงของนั้น และแก้ไขการสำนวนชั้นสูตรพลิกศพในกรณีที่มีความตายเกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติตามหน้าที่ หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติตามหน้าที่ และการสอบสวนในคดีดังกล่าวรวมทั้งคดีที่ผู้ตายถูกกล่าวหาว่าต่อสู้อัดขวางเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติตามหน้าที่ เป็นคดีที่มีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนอย่างสำคัญ โดยให้พนักงานอัยการเข้าร่วมกับพนักงานสอบสวนในการทำสำนวนชั้นสูตรพลิกศพและการสอบสวนคดีดังกล่าวด้วย เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนมากยิ่งขึ้น

14. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 29) พ.ศ.2551²⁹ แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์การสอบสวนความผิดซึ่งมีโทษตามกฎหมายไทยที่ได้กระทำลงนอกราชอาณาจักรตามมาตรา 20 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ให้อัยการสูงสุดหรือผู้รักษารแทนมีอำนาจมอบหมายหน้าที่การเป็นพนักงานสอบสวนให้แก่พนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนหรือจะมอบหมายให้พนักงานอัยการทำการสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวนก็ได้ และเพื่อให้การสอบสวนความผิดดังกล่าวเป็นไปโดยรวดเร็วและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

²⁹ ราชกิจจานุเบกษา .เล่ม 125.ตอนที่ 30. 7 กุมภาพันธ์ 2551.หน้า 16.

3.การปฏิรูปการสอบสวนกับองค์กรผู้ทำหน้าที่สอบสวน

จากการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ทั้ง 32 ครั้ง ที่ผ่านมา กว่า 13 ครั้งเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับองค์กรผู้ทำหน้าที่สอบสวนคดีอาญา โดยเห็นได้ว่าในช่วงแรกของการใช้บังคับประมวลกฎหมายอาญาและในช่วงที่ประเทศใช้การปกครองพิเศษโดยผู้บริหารซึ่งไม่ได้มาจากการเลือกตั้งตามภาวะปกติ จะมีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาด้วยการเปลี่ยนตัวองค์กรผู้ทำหน้าที่ โดยยกเลิกอำนาจการสอบสวนของพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองหรือการควบคุมอำนาจการสอบสวนของฝ่ายปกครองโดยตำรวจ ในระยะหลังตั้งแต่ปี 2523 เป็นต้นมาพบว่า ไม่มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงในลักษณะเปลี่ยนองค์กรผู้ทำหน้าที่สอบสวนคดีอีก แต่พบว่าเป็นการจำกัดอำนาจการสอบสวนของพนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจในคดีพิเศษ เช่น คดีวิสามัญฆาตกรรม คดีที่ผู้ต้องหา ผู้เสียหาย หรือพยานเป็นเด็กอายุไม่เกิน 18 ปี โดยกำหนดให้มีฝ่ายอื่นเข้าร่วมทำการชันสูตรพลิกศพ ร่วมสอบปากคำ ร่วมชี้ตัว จนถึงขั้นให้พนักงานอัยการเข้าร่วมทำการสอบสวนด้วยแต่ทั้งนี้อำนาจในการสรุปสำนวนการสอบสวนและมีความเห็นและคำสั่งในสำนวนการสอบสวนยังคงเป็นของหัวหน้าพนักงานสอบสวนคือตำรวจอยู่ การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรืออาจเรียกได้ว่าการปฏิรูปการสอบสวนคดีอาญาของไทยที่ผ่านมามวนเวียนอยู่กับองค์กรที่ทำการหน้าที่

สอบสวนระหว่างฝ่ายปกครองกับตำรวจและข้อจำกัดอำนาจพนักงานสอบสวนเท่านั้น โดยขาดการพิจารณาถึงแก่นแท้ของระบบการดำเนินคดีอาญา ทำให้การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่ผ่านมาทั้งหมดเป็นการแก้ไขกฎหมายเพื่อแก้ปัญหา ข้อขัดข้องและอุปสรรคในการปฏิบัติงานเฉพาะหน้าของแต่ละองค์กรไม่มีความเชื่อมโยงถึงการปฏิบัติงานขององค์กรอื่น จนก่อปัญหาอื่นที่ต้องมีการแก้ไขกฎหมายตามมาอีก เช่น การแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 145/1 โดยประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 115/2557 ลงวันที่ 21 กรกฎาคม พุทธศักราช 2557 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมตามข้อเสนอของตำรวจ ตัดอำนาจการตรวจสอบคำสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการของผู้ว่าราชการจังหวัด ให้เป็นหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาของตำรวจซึ่งเป็นพนักงานสอบสวนด้วยตนเอง ทำนองเดียวกับที่เคยทำมาแล้วในอดีต ตามพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พุทธศักราช 2487 การแก้ไขดังกล่าวนี้ได้ทำลายมาตรฐานการตรวจสอบ ถ่วงดุล การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนที่วางไว้เดิมในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาอาญา และสร้างความสับสนในระบบการตรวจสอบเพราะใช้เฉพาะกับสำนวนการสอบสวนที่ตำรวจเป็นพนักงานสอบสวน และไม่เอาไปใช้กับการสอบสวนคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลแขวง นอกจากนี้ประกาศฉบับเดียวกันยังแก้ไข มาตรา 142 กรณีที่รู้ตัวผู้กระทำความผิดและผู้นั้นถูก

ควบคุม หรือขังอยู่ หรือปล่อยชั่วคราวหรือเชื่อว่าคงได้ตัวมาเมื่อออกหมายเรียก หากเห็นควรสั่งฟ้อง เดิมพนักงานสอบสวนต้องส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมตัวผู้ต้องหาไปยังพนักงานอัยการเพื่อฟ้องคดี หากผู้ต้องหาหลบหนีพนักงานสอบสวนต้องติดตามให้ได้ตัวผู้ต้องหามาก่อน จึงจะส่งรายงานการสอบสวนไปยังพนักงานอัยการได้ ทำให้พนักงานสอบสวนต้องใช้ความระมัดระวัง ความรอบคอบในการควบคุม การปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหา เพราะหากไม่สามารถติดตามตัวมาได้ก็จะไม่สามารถส่งสำนวนการสอบสวนไปยังพนักงานอัยการได้ สำนวนการสอบสวนจึงค้างดำเนินการในมือพนักงานสอบสวนจนกว่าจะติดตามจับกุมผู้ต้องหานั้นมาได้ การแก้ไขกฎหมายดังกล่าวใหม่เพื่อแก้ไขปัญหาให้พนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจที่เรียกร้องว่าการดำเนินการตามหลักเดิมทำให้มีสำนวนผู้ต้องหาหลบหนีค้างอยู่ในมือมาก ถูกผู้บังคับบัญชาเร่งรัดตรวจสอบและถือเป็นความบกพร่องของพนักงานสอบสวน จึงขอแก้ไขให้สามารถส่งสำนวนมายังพนักงานอัยการได้ทำนองเดียวกับกรณีที่ทำ การสอบสวนแล้วแต่เรียกหรือจับตัวมาไม่ได้ ตามมาตรา 141 ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นคนละกรณีกันเพราะตามมาตรา 141 นั้น เป็นกรณีที่ผู้ต้องหาไม่เคยตกในอำนาจของพนักงานสอบสวนเลย แต่ตามมาตรา 142 ผู้ต้องหานั้นตกในอำนาจของพนักงานสอบสวนมาแล้ว ทำให้ปัจจุบันสำนวนการสอบสวนที่แม้ได้ตัวผู้ต้องหาทำการสอบสวนปล่อยตัวชั่วคราวแล้วผู้ต้องหาหลบหนีไป พนักงานสอบสวนก็ไม่มีหน้าที่ขวนขวาย ติดตาม

จับกุมมาส่งพนักงานอัยการฟ้องดำเนินคดี เพียงแค่ส่งสำนวนมาเก็บไว้ที่พนักงานอัยการซึ่งไม่มีอำนาจหน้าที่หรือเครื่องมือใดติดตามจับกุมผู้ต้องหาได้ จนกว่าจะขาดอายุความ การแก้ไขกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเพื่อแก้ไขปัญหามิติเดียวให้แก่พนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจนี้ จึงกระทบต่อสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาเป็นอันมาก

การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมตามรัฐธรรมนูญ 2560 และแผนปฏิรูปประเทศ 12 ด้านของรัฐบาล เห็นตรงกันว่าปัญหาใหญ่ของการดำเนินคดีอาญาคือการสอบสวน ซึ่งเป็นกระบวนการเริ่มต้นดำเนินคดีอาญา พบว่าข้อเสนอส่วนใหญ่ในการปฏิรูปคือการเปลี่ยนแปลงองค์กรผู้ทำหน้าที่สอบสวนคดีอาญา ซึ่งเป็นประเด็นข้อถกเถียงในวงกว้างว่าตำรวจควรเป็นองค์กรผู้ทำหน้าที่พนักงานสอบสวนต่อไปหรือไม่ และพนักงานอัยการควรมีบทบาทเพียงใดในการสอบสวน ข้อพิจารณาดังกล่าวนี้นหากเอาอำนาจขององค์กรเป็นที่ตั้ง ขาดการพิจารณาถึงหลักการเนื้อหาแห่งกฎหมายและระบบการดำเนินคดีแล้วก็เป็นที่น่าเสียดายโอกาสในการจัดระบบ โครงสร้างการดำเนินคดีอาญาของรัฐ ให้เป็นไปอย่างถูกต้องและสอดคล้องกับนานาอารยประเทศ

4. การปฏิรูป : องค์กรผู้ทำหน้าที่สอบสวนคดีอาญาที่ควรเป็น

ขั้นตอนการดำเนินคดีอาญา แบ่งออกเพียงสองขั้นตอนคือการดำเนินคดีในชั้นเจ้าพนักงานและการดำเนินคดีในชั้นศาล การดำเนินคดีในชั้นเจ้าพนักงานประกอบด้วย การสอบสวนและฟ้องร้องคดี เป็นขั้นตอนก่อนฟ้อง (Pre-trial stages) ที่มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิดผู้ต้องหาในศาลเช่นเดียวกันจึงเป็นกระบวนการที่ไม่สามารถจะแบ่งแยกออกจากกันได้ การแบ่งแยกระหว่างการสอบสวนและการฟ้องคดีของกฎหมายไทยมีผลทำให้พนักงานอัยการซึ่งมีความรับผิดชอบในการฟ้องไม่สามารถเข้าไปเกี่ยวข้องกับการสอบสวนคดีตั้งแต่ต้น ทำให้การดำเนินคดีอาญาเป็นไปอย่างขาดประสิทธิภาพและมีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหา การแบ่งแยกหน้าที่ดังกล่าวพนักงานอัยการไทยไม่ต้องรับผิดชอบในความผิดพลาดของข้อเท็จจริงจากการสอบสวนที่ไม่ชอบของพนักงานสอบสวนที่ตนได้ฟ้องและนำสืบในคดีต่อศาล ในขณะที่พนักงานสอบสวนที่เป็นตำรวจก็ไม่มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบในการนำข้อเท็จจริงที่ตนสอบสวนมานั้นฟ้องและสืบแสดงต่อศาล จึงกล่าวได้ว่าข้อเท็จจริงในคำฟ้องและการสืบพยานในคดีอาญาของไทยไม่มีเจ้าหน้าที่คนใดต้องรับผิดชอบนอกจากพยานที่มาเบิกความต่อศาล

จากที่มาของตั้งกรมอัยการและพนักงานอัยการขึ้นเพื่อแยกการดำเนินคดีในชั้นเจ้าพนักงานออกจากการดำเนินคดีในชั้นศาล ให้พนักงานอัยการเป็นตัวแทนแผ่นดินลงไปเป็นคู่ความกับราษฎร เพื่อยกให้ศาลสามารถดำรงความเป็นกลางในคดีได้ พนักงานอัยการจึงเป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินคดีอาญาทั้งปวงของแผ่นดิน ด้วยเหตุนี้ในอดีตจึงให้พนักงานอัยการมีหน้าที่สืบสวนและไต่สวนพยานหลักฐานเพื่อฟ้องคดีต่อศาลให้ลงโทษผู้กระทำความผิดและมีหน้าที่ตรวจสอบคำพิพากษาของศาลเมื่อเห็นว่าศาลตัดสินไม่ถูกต้อง ซึ่งเป็นหลักการเดียวกันกับอำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการในประเทศที่ใช้ระบบการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐ ที่พบว่า ในประเทศสหรัฐอเมริกา การดำเนินการสอบสวนคดีอาญาของสหรัฐภายใต้หลักความชอบด้วยกฎหมาย Due Process of Law การสอบสวนและการฟ้องคดีไม่ได้แยกออกจากกันและถือเป็นหลักว่า เป็นอำนาจของอัยการที่จะรับผิดชอบการสอบสวนคดีอาญาและการฟ้องคดีอาญาของรัฐโดยมีองค์กรตุลาการตรวจสอบและถ่วงดุลการฟ้องคดีที่มีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของปัจเจกชน ในประเทศอังกฤษ การสอบสวนและการตั้งข้อกล่าวหาแก่ผู้ต้องหาในคดีอาญาของอังกฤษในปัจจุบัน ตาม The Criminal Practice Directions ค.ศ.2015 แม้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของตำรวจ แต่อัยการอังกฤษมีหน้าที่ในการให้คำปรึกษาแนะนำแก่พนักงานสอบสวนเพื่อให้การสอบสวนเป็นไปโดยถูกต้องสมควรตามกฎหมาย เจ้าหน้าที่ตำรวจที่

ได้รับแจ้งและเข้าสืบสวนสอบสวนคดีอาญาต้องรายงานพฤติการณ์แห่งการกระทำความผิดและตัวผู้กระทำความผิดและความเห็นในทางคดีเสนอต่อพนักงานอัยการประจำเขตพื้นที่เพื่อให้การพิจารณาตั้งข้อกล่าวหาในการดำเนินคดีอาญา ในประเทศฝรั่งเศส อัยการมีหน้าที่ตรวจสอบควบคุมและสอบสวนคดีอาญา ดำรวจต้องแจ้งอัยการหรือผู้พิพากษาสอบสวนเพื่อเข้าสืบสวน ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุสอบปากคำพยานในคดีจนทราบพฤติการณ์แห่งการกระทำความผิดและตัวผู้กระทำความผิด การใช้มาตรการบังคับทางกฎหมายใดๆเพื่อให้ได้ตัวผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดี ด้วยการออกหมายจับ หมายค้น ซึ่งจำเป็นที่อัยการต้องแถลงยืนยันต่อศาลถึงพฤติการณ์แห่งการกระทำความผิดและข้อกล่าวหาที่ผู้ต้องหาจะนั้นจะถูกสอบสวนดำเนินคดีในการขอหมายจับ หรือขอให้ขังผู้ต้องหาไว้ไ้ในระหว่างสอบสวน อัยการมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาตั้งข้อกล่าวหาในการสอบสวนดำเนินคดีแก่ผู้ต้องหาว่จะฟ้องคดีตามข้อกล่าวหาที่นายตำรวจสอบสวนหรือผู้พิพากษาสอบสวนทำการสอบสวนชี้มูลคดีมาหรือไม่ก็ได้ อันเป็นการตรวจสอบกลั่นกรองมูลคดีอาญาระหว่างองค์กรในกระบวนการยุติธรรมในประเทศเยอรมนี การสอบสวนเป็นหน้าที่ของพนักงานอัยการ ตำรวจเป็นผู้ช่วยเหลืออัยการในการปฏิบัติหน้าที่ การปฏิบัติงานของตำรวจอยู่ในความรู้เห็นของอัยการมาตั้งแต่ต้น อัยการยังมีหน้าที่ตรวจสอบมาตรการบังคับต่างๆในทางอาญา ตลอดจนในชั้นพิจารณาของศาล ในประเทศญี่ปุ่น การสอบสวน

เป็นหน้าที่โดยตรงของอัยการ เจ้าหน้าที่ตำรวจทำหน้าที่สืบสวนและช่วยเหลืออัยการ ในประเทศสาธารณรัฐเกาหลีใต้ รับอิทธิพลจากระบบกฎหมายอเมริกันเข้าแทนที่ระบบกฎหมายเยอรมนีซึ่งตกทอดมาจากการปกครองของญี่ปุ่น อัยการเป็นองค์กรหลักในการสอบสวนและฟ้องคดี มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ ทั้งในการสืบสวน การสอบสวนและมีหน้าที่ในควบคุมการขอออกหมายอาญาในการจับกุม ชังบุคคลของตำรวจต่อศาล การตั้งข้อกล่าวหาในคดีอาญากระทำโดยอัยการ ในประเทศสหพันธ์รัฐรัสเซีย การสอบสวนคดีอาญาเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจของแต่ละรัฐ แต่อัยการเป็นผู้ควบคุมการสอบสวน กระบวนการสอบสวนทุกขั้นตอนของตำรวจต้องรายงานและได้รับความเห็นชอบจากพนักงานอัยการซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการควบคุมการสอบสวน การฟ้องคดีอาญาในศาล ตรวจสอบการบังคับโทษ ตามคำพิพากษาและการคุมขัง ในสาธารณรัฐประชาชนจีน (People's Republic of China) ตำรวจทำหน้าที่ทางการป้องกันปราบปรามและสืบสวนในคดีอาญามีอำนาจรับแจ้งเหตุในคดีอาญา การจับกุม การตรวจค้นและการปฏิบัติตามคำสั่งเพื่อประโยชน์ในการสอบสวนของอัยการแห่งสาธารณรัฐ อัยการเป็นองค์กรหลักในการสอบสวนและฟ้องคดี มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ การตั้งข้อกล่าวหาในคดีอาญากระทำโดยอัยการ

หลักกฎหมายและรูปแบบการดำเนินคดีของไทยซึ่งสอดคล้องกับหลักกฎหมายและรูปแบบการดำเนินคดีในทุกๆประเทศข้างต้น เป็นประเด็นที่ต้องพิจารณาว่าเหตุใดัยการไทยซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินคดีอาญาของแผ่นดินเป็นผู้รับผิดชอบความถูกต้องสมบูรณ์ของพยานหลักฐานในสำนวนการสอบสวนที่น่าสืบพินิจในศาล จึงไม่มีบทบาทหน้าที่ในการสอบสวน หรือควบคุม กำกับ กลั่นกรองความชอบด้วยกฎหมายในการสอบสวนของพนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจ และเหตุใดจึงให้พนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจซึ่งไม่มีความรับผิดชอบต่อความชอบด้วยกฎหมายในการฟ้องและนำสืบพยานหลักฐานในรายงานการสอบสวนที่ทำขึ้นนั้นต่อศาล มีอำนาจสอบสวนคดีอาญาตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงเสร็จสิ้นลงเพียงองค์กรเดียว ในระหว่างการสอบสวนขาดการตรวจสอบจากองค์กรภายนอกอย่างสิ้นเชิง มิฉะนั้น การปฏิบัติการสอบสวนที่ดำเนินการอยู่จะเป็นเพียงการแก้ไขข้อขัดข้องให้พนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจเท่านั้น ไม่ได้แก้ไขระบบการดำเนินคดีอาญาของไทยให้เข้ารูป อยู่ในร่องในรอยที่ถูกต้องที่ควรจะเป็น ทั้งนี้ การดำเนินคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญานั้นกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน การปฏิบัติการดำเนินคดีอาญาต้องยึดหลักประโยชน์ของประชาชนดังกล่าวเป็นหลัก หน้าที่การสอบสวนคดีอาญาไม่ควรเป็นประเด็นในการช่วงชิง ผลัดเปลี่ยนอำนาจหน้าที่และผลประโยชน์ใดๆ ขององค์กรหรือบุคคลอีก

เอกสารอ้างอิง

- กองวิจัย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ . (2553) . รายงานผลการศึกษา
โครงการประเมินประสิทธิภาพสถานีตำรวจและความพึงพอใจ
ของประชาชน ประจำปีงบประมาณ 2553 . กรุงเทพมหานคร :
ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คำธร กำประเสริฐ , สุเมธ จานประดับ . (2559) . ประวัติศาสตร์
กฎหมายไทยและระบบกฎหมายหลัก.กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- กิตติพงษ์ กิตยารักษ์ . (2550) . ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับตำรวจ
ต่างประเทศ. นนทบุรี : คณะกรรมการพัฒนา ระบบงานตำรวจ
กระทรวงยุติธรรม.
- เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์ . (2544) . คำอธิบายหลักกฎหมายวิธีพิจารณา
ความอาญาว่าด้วยการดำเนินคดีในขั้นตอนก่อนการพิจารณา .
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จักรีราชการพิมพ์.
- ไกรฤกษ์ นานา. (2547) . ศิลปวัฒนธรรมฉบับพิเศษ : ประวัติศาสตร์
นอกพงศาวดารรัชกาลที่ 5 พระพุทธเจ้าหลวงในโลกตะวันตก.
กรุงเทพ : สำนักพิมพ์มติชน.
- คณิต ณ นคร . กระบวนการยุติธรรมในมุมมองของ คณิต ณ นคร .2540.
- คณิต ณ นคร . อัยการกับการสอบสวนคดีอาญา . วารสารนิติศาสตร์ ปีที่
9 เล่มที่ 2. 2520 .

- ทวีศักดิ์ ฅ ตะกั่วทุ่ง . งานอัยการของประเทศญี่ปุ่น. ระบบอัยการสากล.
กองทุนสวัสดิการ ศูนย์บริการเอกสารและวิชาการ กรมอัยการ.
กรุงเทพ : เรือนแก้วการพิมพ์ . 2526 .
- สมศักดิ์ ประกอบแสงช่วย. การดำเนินคดีอาญาชั้นเจ้าพนักงานเป็น
กระบวนการเดียวกัน.วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ .2537..
- สุจินต์ ทิมสุวรรณ . กรมอัยการกับการดำเนินคดีให้แก่อำนาจ . 2525.
- M. Cherif Bassiouni . (2008) . **International Criminal Law**
: International Enforcement . BRILL.
- Paul B. Weston and Kenneth M. Wells . (1981) . **The administration**
of justice . Englewood Cliffs . N.J. : Prentice-Hall.
- Robert Sheehan and Gary W. Cordner . (1979) . **Introduction to police**
administration : A systems behavioral approach with case
studies . Massachusetts : Addison-Wesley Publishing.